

# LASTENENDOKRINOLOGIAN LISÄKOULUTUSOHJELMA (päivitetty 13.1.2019)

**Vastuhenkilö: Dosentti Päivi Miettinen**

**Kuulustelijat: dos. Päivi Miettinen, prof Taneli Raivio**

**Kouluttajat:** Dos. Matti Hero, dos. Tiina Laine, dos. Risto Lapatto, dos. Päivi Miettinen, prof. Timo Otonkoski, prof. Taneli Raivio ja dos. Karoliina Wehkalampi

**Valtakunnallinen koordinaattori:** Prof. Jarmo Jääskeläinen, Itä-Suomen yliopisto

## 1. Johdanto

EAP (European Academy of Paediatrics), UEMS:n (European Union of Medical Specialists) lastentautien specialistisektio, on määritellyt lastentautien suppeiden erikoisalojen koulutuksen yleisiksi vaatimuksiksi, että koulutuspaikalla on kyseisellä erikoisalalla työryhmä (kaksi kyseisen suppean alan edustajaa), riittävä potilastoiminta, tärkeimmät tieteelliset lehdet luettavissa, sekä koulutus- ja tutkimustoimintaa. Koulutus kestää kaksi vuotta, ja se tapahtuu yliopistosairaalassa tai samantasoisessa muussa valtakunnallisessa keskuksessa. Koulutuksen lopussa järjestetään kuulustelu.

Lastenendokrinologian lisäkoulutusohjelma on sisällöllisesti harmonisoitu eurooppalaista lastenendokrinologian koulutusohjelmaa vastaavaksi eli [https://www.eurospe.org/media/1239/espe-syllabus\\_may-2013.pdf](https://www.eurospe.org/media/1239/espe-syllabus_may-2013.pdf)

## 2. Koulutuksen päämäärät

### 2.1. Koulutuksen sisältö

Lisäkoulutus toteutuu koulutettavan toimiessa alla luetelluissa yliopistosairaaloissa. Koulutus voidaan suorittaa tarkoituksenmukaisessa virassa (esim. erikoistuvan tai erikoislääkärin virassa tai viransijaisena).

Edellytyksenä on, että koulutus on järjestettävissä koulutussuunnitelman mukaisesti ja koulutuksen kannalta riittävän pitkissä jaksoissa. Käytännön työtä täydentävät säännölliset, ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet (2-5 tuntia viikossa), joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Kliinisen työn lisäksi koulutus sisältää teoreettista kurssimuotoista koulutusta ja omatoimista opiskelua sekä kuulustelun.

### 2.2. Koulutuksen tarkoitus

Lisäkoulutusohjelman tavoitteena on turvata lastentautien erityisosaaminen lastenendokrinologian alalla erityisesti yliopistosairaaloissa (erikoislääkärinkoulutusasetuksen 678/98 perustelumuoistio). Koulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle valmiudet:

- - vastata yliopistosairaalatason (vaativan erityistason) lasten endokrinologisten sairauksien diagnostiikasta ja hoidosta
- - toimia yhteistyössä muiden lasten erikoissairaanhoidon alojen ja alueiden kanssa korkealaatuisten sairaanhoidon palveluiden tuottamiseksi
- - toimia muiden lastentautien erikoisalojen konsulttina lastenendokrinologisissa ongelmissa
- - johtaa kliinisiä tutkimushankkeita
- - vastata yliopistoklinikassa toimivan lastenendokrinologian yksikön kehittämisestä ja hallinnosta

### **3. Koulutusohjelma**

#### **3.1. Ohjelman rakenne**

Koulutus muodostuu moduulista, joiden sisältö on kuvattu eurooppalaisen lastenendokrinologian koulutusohjelmassa [https://www.eurospe.org/media/1239/espe-syllabus\\_may-2013.pdf](https://www.eurospe.org/media/1239/espe-syllabus_may-2013.pdf)

#### **3.4. Koulutuksen kesto**

Koulutus kestää kaksi vuotta kokopäiväisenä palveluna. Tutkimustyötä endokrinologian alalta hyväksytään 3kk ajalta.

#### **3.5. Ulkomainen koulutus**

Ulkomaisessa korkeatasoisessa lastenendokrinologian yksikössä suoritetulla koulutuksella voidaan korvata 3 kk vaadittavasta 24 kk:n koulutuksesta. Ulkomainen koulutus tulee hyväksyttäväksi lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilöllä.

### **4. Koulutettavan edellytykset**

Lisäkoulutuksen voi aloittaa lastentautien erikoislääkärin tutkinnon suorittamisen jälkeen. Lisäkoulutettavien valinnassa otetaan huomioon valtakunnallinen tarve, jonka eri koulutusyksiköiden lastentautien erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilöt arvioivat yhdessä. Lastenendokrinologian lisäkoulutukseen hyväksytty erikoislääkäri suunnittelee koulutuksensa lastenendokrinologian lisäkoulutusohjelman kouluttajien kanssa.

### **5. Koulutuspaikat ja kouluttajat**

#### **5.1. Keskukset, joissa koulutus voidaan suorittaa kokonaan**

HYKS, Uusi lastensairaala

#### **5.2. Keskukset, joissa koulutus voidaan suorittaa soveltuvin osin**

KYS, Lasten ja nuorten klinikka  
TAYS, Lastenkliniikka  
TYKS, Lastenkliniikka  
OYS, Lasten ja nuorten klinikka

#### **5.3. Henkilökohtaiset ohjaajat/kouluttajat**

Kullekin lisäkoulutukseen osallistuvalla lääkärillä määrätään henkilökohtainen ohjaaja, joka on lastenendokrinologi. Kouluttaja(t) voi(vat) olla sama(t) koko koulutuksen ajan tai vaihtua tarpeen mukaan koulutuksen eri vaiheissa. Tavoitteena on, että kouluttaja(t) ja koulutettava tapaavat toisensa säännöllisesti keskinäisen sopimuksensa mukaan. Lisäkoulutukseen osallistuvan lääkärin tulee käydä koulutustaan suuntaavia keskusteluja kouluttajan / kouluttajien kanssa vähintään kolmen kuukauden välein; näin on mahdollista reagoida nopeasti puutteisiin tai epätarkoituksenmukaisiin painotuksiin koulutuksessa.

### **6. Teorettinen koulutus**

Kurssimuotoista teorettista erikoisalakohdaista koulutusta vaaditaan vähintään 60 tuntia.

## 7. Arviointi ja todistukset

Arviointi toteutetaan henkilökohtaisen koulutussuunnitelman mukaisesti kouluttajien toimesta vuosittain. Arviointi perustuu strukturoituun keskusteluun, jossa tulee olla mahdollisuus vastavuoroiseen kouluttajien ja koulutusympäristön arviointiin. Kouluttajat raportoivat arvioinnista erikoislääkärikoulutuksen vastuuhenkilölle. Portfolio on suositeltava tapa kirjata koulutuksen edistymistä ja toteutumista.

Lisäkoulutusohjelman suorittaminen ei johda tutkintoon, joten siitä ei saa tutkintotodistusta. Sen sijaan lisäkoulutuksesta vastaavan yliopiston lääketieteellinen tiedekunta antaa hyväksytysti suoritetusta koulutuksesta todistuksen.

## 8. Kuulustelu

Lisäkoulutusohjelmaan sisältyy käytännön palvelun loppuvaiheessa tai sen jälkeen suoritettava kirjallinen kuulustelu, jonka järjestämisestä vastaa valtakunnallinen koordinaattori.

Jos lisäkoulutuskuulustelu tehdään valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun yhteydessä, tulee kuulusteluun tulijan ilmoittautua viimeistään viisi viikkoa ennen kuulustelupäivää omaan tiedekuntaan kuulustelusta vastaavalle henkilölle, joka huolehtii kuulustelijoista ja käytännön järjestelyistä.

Helsingin yliopiston opiskelijat ilmoittautuvat sähköpostilla meilahti-student (at) helsinki.fi (mikäli kuulustelu tehdään erikoislääkäritentin yhteydessä, muuten ilmoittautuminen suoraan lisäkoulutusohjelman vastuuhenkilölle).

<https://guide.student.helsinki.fi/fi/artikkeli/lisakoulutusohjelmat>

### 8.1. Kuulusteluvaatimukset

Kirjat (viimeisin painos):

1. Brook C., Clayton P, Brown R. (Eds.): Brook's Clinical pediatric endocrinology (Wiley-Blackwell) tai
2. Sperling M.A. (Ed.): Pediatric endocrinology (Saunders-Elsevier)

Lisäksi:

3. Ong K, Hochberg Z (Eds.): Yearbook of Pediatric Endocrinology (Karger) (tenttiä edeltävän kahden vuoden kirjat)
4. Välimäki M, Sane T, Dunkel L (toim.): Endokrinologia (Duodecim) (endokrinologian perusteita sekä lasten ja nuorten endokrinologiaa koskevin osin)
5. Ilanne-Parikka P, Rönnemaa T, Saha M-T, Sane T (toim.): Diabetes (Duodecim) (diabetologian perusteita sekä lasten ja nuorten diabetesta koskevin osin)

Lehdet (tenttiä edeltävän kahden vuoden lehdet):

1. Diabetes Care (lasten ja nuorten diabetekseen soveltuvin osin)

2. Diabetes (lasten ja nuorten diabetekseen soveltuvin osin)
3. Diabetologia (lasten ja nuorten diabetekseen soveltuvin osin)
4. Hormone Research in Paediatrics
5. Clinical Endocrinology (Oxf.)
6. Endocrine Reviews
7. Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism
8. Pediatrics
9. Journal of Pediatrics
10. Lancet
11. New England Journal of Medicine